

RAZSVETLJENSTVO: evropska miselnost & kultura; moč
človeškega uma, svet urejen harmonično, umno, skladno z naravnimi
zakoni, človek usmerja tok življenja & zgodovine(svoboda, enak po
rojstvu);; Isaac Newton(1642-1727), Gabriel Danieł
Fahrenheit(1686-1736), Anders Celsius(1701-1744))kronometer,
Alessandro Volta(1745-1827), Luigi Galvani(1737-1798))elektrika,
Carl Linne(1707-1778)rastlinstvo živalstvo, Antony
VanLeeuwenhoek-mikroskop, John Harrison-pomorski kronometer,
James Cook(1728-1779);; gosp.teorije; merkatinizem, **fiziokratizem**:
gosp. politika(narava), vir moči države je v zemlji, kmet edini
produktivni sloj preb. Obrt in trgovina le prenašata in preoblikujeta
stvari. Uvaja **agrarno revolucijo**: kmet osebno svoboden, izobražen,
gnojenje, hlevi (detelja, kuzuza,pesa), krompir, boljše orodje, globoko
oranje, jabolka iz Amerike, čebelarstvo;;; **razsvetljeni absolutizem**:
začnejo tiskati publikacije, uvajanje tečajev, časopisi, kmetu se tlaka
omejuje, **John lock**(otrok je tabula rasa)-empirizem-fil.smer;;;
racionalizem – fil.smer, trdi da je razum najvišji kriterij in vir
spoznanja **FRA: Francois Arnaet Voltaire(Candid)**: kritika absolutne
monarhije, uvedba naravnega prava, osvoboditev kmetov iz osebne
odvisnosti, odprava privilegijev, plemstva in duhovščine; Vendar naj
reformo uvedejo vladarji in okviru obstoječe oblasti;;; **Charles baron
de montesquiev(duh zakona)** Državljeni so svobodni, če je oblast
deljena na: zakonodajno, izvršno, sodno -> če sta le dve združeni je
konec, zavlada tiranija. geslo: svoboda-bratstvo-enakost **Jean jacques
Rousseau(1712-1778)** Družbena pogodba, ideja o suverenosti ljudstva,
država kot pogodba med ljudmi, utemelji pravico ljudstva do
revolucije, utemelji model demokratične organiziranosti države v
kateri je zagotovljena enakost vseh državljanov(vpliv na jakobince)
VLADARJI: Friderik II. v Prusiji, Katarina II. v Rusiji, Marija
Terezija & Jožef II.) v habsburški monarhiji enciklopedija V skoraj
20 zvezkih dokumentirani znanstveni dosežki, praktična navodila in
koristni napotki za vsa področja življenja. prostozidarstvo Moški trajni
krožki(LOŽE) so se združevali plemiči in meščani, ki so se imeli za
brate ne glede na stanovski status. Prve lože v ANG v začetku 18.st
nato v kolonijah, potem FRA in NEM, obstajajo še danes